

PREDLOG ZAKONA
O OGRANIČAVANJU UPOTREBE
DUVANSKIH PROIZVODA

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom propisuju se mjere za smanjenje i ograničavanje upotrebe duvanskih i sličnih proizvoda, sprječavanje štetnih posljedica njihove upotrebe, obilježavanje i stavljanje u promet, elektronske cigarete i druga pitanja od značaja za zaštitu zdravlja ljudi od upotrebe duvanskih proizvoda.

Član 2

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 3

Duvanski proizvodi su cigarete i drugi duvanski proizvodi (cigare, cigarilosi, duvan za samostalno motanje-rezani duvan, duvan za lulu, duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje - burmut i druge duvanske prerađevine) dobijeni industrijskom proizvodnjom, sastavljeni u cjelosti ili djelimično od listova obrađenog duvana i drugih prirodnih, prerađenih ili neprerađenih djelova duvana, uključujući ekspandirani i rekonstituirani duvan (u daljem tekstu: duvan) koji može biti i genetički modifikovan.

Duvanski proizvodi se mogu upotrebljavati za pušenje, šmrkanje, žvakanje ili za oralnu upotrebu.

Cigarete su gotovi duvanski proizvodi spremni za upotrebu sagorijevanjem, koji sadrže rezani duvan sa ili bez dodatka, zamotan u papir za cigarete, sa ili bez filtera.

Cigare su gotovi duvanski proizvodi (zamotuljak) spremni za upotrebu sagorijevanjem, a cigarilosi su manja vrsta cigara izrađeni, kao gotov duvanski proizvod, u skladu sa zakonom kojim se uređuje proizvodnja duvanskih proizvoda.

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) duvan za samostalno motanje – rezani duvan je duvan koji je rezan ili drugačije sječen, savijen ili stisnut u komade, koji može upotrebljavati potrošač za samostalnu izradu cigareta;
- 2) bezdimni duvanski proizvod je duvanski proizvod čijom upotrebom se ne sprovodi postupak sagorijevanja, i obuhvata duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje i duvan za oralnu upotrebu;
- 3) duvan za žvakanje je bezdimni duvanski proizvod posebno namijenjen za žvakanje;
- 4) duvan za šmrkanje je bezdimni duvanski proizvod koji se može upotrebljavati šmrkanjem putem nosa;
- 5) duvan za oralnu upotrebu je svaki duvanski proizvod koji se upotrebljava za oralnu upotrebu, osim onih namijenjenih za šmrkanje ili žvakanje, koji su izrađeni u cijelosti ili djelimično od duvana, u obliku praha ili čestica ili u bilo kakvoj kombinaciji tih oblika, posebno one u vrećicama ili poroznim vrećicama;
- 6) duvan za lulu je duvanski proizvod koji se može upotrebljavati putem postupka sagorijevanja i koji je namijenjen isključivo za korišćenje u luli;
- 7) duvan za vodenu lulu je duvanski proizvod koji se može upotrebljavati putem vodene lule i smatra se duvanskim proizvodom za pušenje (ako se može upotrebljavati i putem vodene lule i kao duvan za samostalno motanje, smatra se duvanom za samostalno motanje);
- 8) duvanski proizvodi za pušenje su svi duvanski proizvodi, osim bezdimnog duvanskog proizvoda;
- 9) pušenje je posjedovanje ili rukovanje upaljenim duvanskim proizvodom, čijim se sagorijevanjem emituju određene supstance u duvanskom dimu, bez obzira da li se dim aktivno udiše ili izdiše.

VI. MJERE ZA SMANJENJE I OGRANIČAVANJE UPOTREBE DUVANSKIH PROIZVODA

Član 5

Mjere za smanjenje i ograničavanje upotrebe duvanskih proizvoda odnose se na reklamiranje, proizvodnju, promet i obilježavanje duvanskih proizvoda, u skladu sa principima utvrđenim Okvirnom konvencijom Svjetske zdravstvene organizacije o kontroli duvana, zabranu pušenja u javnom i radnom prostoru i izlaganju sekundarnom duvanskom dimu, uticaj na maloljetna lica, kao i druga pitanja od značaja za zaštitu zdravlja ljudi.

Sekundarni duvanski dim je dim koji se ispušta na zapaljenom kraju cigarete ili iz drugih duvanskih proizvoda u kombinaciji sa dimom koji pušač izdiše

Član 6

Proizvođači, uvoznici i trgovci duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje, u cilju skrivenog ili otvorenog podsticanja njihove upotrebe, ne smiju reklamirati duvanske proizvode i elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje: putem interneta, audiovizuelnih usluga i štampanih i drugih publikacija; u medijima; preko bioskopskih dijapozitiva, filmova, panoa, tabli, naljepnica i drugih oblika reklamiranja na javnim mjestima, na objektima i sredstvima saobraćaja; preko svjetlećih reklama; preko knjiga, časopisa, kalendara, odjevnih

predmeta i preko naljepnica, plakata i letaka, ako su te naljepnice, plakati i leci odvojeni od njihovog originalnog pakovanja.

Proizvodi koji po ovom zakonu nijesu duvanski proizvodi, elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje, ali svojim izgledom, nazivom i namjenom upotrebe neposredno podstiču njihovu potrošnju, ne smiju se reklamirati.

Zabranjeno je besplatno davanje duvanskih proizvoda i elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje i svako neposredno i posredno komercijalno obavještanje o duvanskim proizvodima, uključujući i isticanje logotipa i drugih oznaka za označavanje duvanskih proizvoda na predmetima koji po ovom zakonu nijesu duvanski proizvodi, kao i besplatno davanje duvanskih proizvoda u reklamne svrhe

Proizvođači ili uvoznici duvanskih proizvoda i elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje, u cilju skrivenog ili otvorenog podsticanja njihove upotrebe, ne smiju sponzorirati radijske programe, događaje ili aktivnosti, kao i događaje ili aktivnosti međunarodnog karaktera.

Član 7

Reklamiranjem, u smislu člana 6 ovog zakona, ne smatraju se obavještenja proizvođača i uvoznika duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje, data:

- 1) putem medija: o osvojenim nagradama i drugim javnim priznanjima za kvalitet pojedinih proizvoda, kao i o radnim, proizvodnim i drugim uspjesima koji se postižu u proizvodnji duvanskih proizvoda, ali bez poimeničnog navođenja naziva proizvoda;
- 2) o kvalitetu i drugim svojstvima svojih proizvoda za vrijeme specijalizovanih sajmova i izložbi u okviru sajamskog ili izložbenog prostora, za vrijeme degustacija novih proizvoda koje organizuju u zatvorenim prostorijama, za vrijeme proslava koje organizuju i za vrijeme posjeta od strane potrošača;
- 3) o kvalitetu i drugim svojstvima duvanskih proizvoda objavljena u stručnim knjigama, časopisima i drugim stručnim publikacijama koje su namijenjene isključivo stručnoj javnosti, proizvođačima ili trgovcima tih proizvoda; i
- 4) o drugim svojstvima duvanskih proizvoda koja potrošači mogu dobiti u objektima u kojima se vrši prodaja duvanskih proizvoda, saglasno zakonu.

Član 8

Zabranjuje se prodaja duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina života.

Licima iz stava 1 ovog člana zabranjuje se da vrše prodaju duvanskih proizvoda.

Licima iz stava 1 ovog člana nije dozvoljena upotreba duvanskih proizvoda na javnim mjestima.

Javno mjesto je mjesto na kojem je svakome slobodan pristup (ulica, trg, pristanište, plaža, park i sl).

Član 9

Na prodajnim objektima u kojima se vrši prodaja na malo duvanskih proizvoda mora biti istaknuta oznaka o zabrani prodaje duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina života.

Oznaka iz stava 1 ovog člana mora biti istaknuta na vidnom mjestu.

Ukoliko prodavac u prodajnom objektu iz stava 1 ovog člana posumnja da je lice mlađe od 18 godina života, može da zatraži od tog lica da odgovarajućom ispravom dokaže punoljetstvo, a ukoliko to odbije, prodavac tom licu neće prodati duvanski proizvod.

Obrazac oznake iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 10

Zabranjena je prodaja:

1) duvanskih proizvoda:

- u javnom prostoru u kome se obavlja vaspitno-obrazovna i zdravstvena djelatnost,
  - u apotekama i specijalizovanim prodavnicama za medicinska sredstva;
  - u javnom prostoru sportsko-rekreativnih objekata,
  - iz automatskih aparata,
  - uz davanje posrednih ili neposrednih povlastica kupcima ili nekom trećem licu, kao što je davanje poklona, premija, sniženog trgovačkog rabata ili prava da se učestvuje u nagradnoj igri, lutriji ili takmičenju,
  - koji sadrže oznake, riječi ili izraze koji upućuju na to da je ta vrsta manje štetna od drugih (npr. "low tar", "light", "mild", "ultra light", odnosno "nizak katran", "laki", "blagi", "ultra laki" i druge slične oznake), i
  - na način koji kupcima omogućava samoposluživanje sa izloga maloprodajnih objekata;
- 2) cigareta pojedinačno ili u pakovanjima koja sadrže manje od 20 cigareta; i
- 3) duvana za oralnu upotrebu.

Član 11

Nije dozvoljena prodaja:

- 1) slatkiša, igračaka i drugih proizvoda namijenjenih djeci koji imaju oblik bilo koje vrste duvanskog proizvoda; i
- 2) proizvoda koji nije duvanski proizvod, a ima naziv proizvođača duvanskog proizvoda ili naziv bilo koje vrste duvanskog proizvoda ili znake razlikovanja, logotip i slične oznake, koji upućuju na duvanski proizvod.

Član 12

Zabranjeno je pušenje duvanskih proizvoda prilikom nastupa u medijima.

Zabranjeno je objavljivanje u štampi fotografija ili crteža lica koja puše.

Član 13

Zabranjeno je pušenje u javnom i radnom prostoru, kao i izlaganje drugih lica sekundarnom duvanskom dimu, u skladu sa ovim zakonom.

Član 14

Radni prostor je svaki zatvoreni prostor u kome poslodavac vrši djelatnost ili funkciju, odnosno u kojem zaposleni obavljaju svoje poslove i radne zadatke.

Zatvoreni prostor je prostor napravljen od bilo kakvog materijala koji ima krov ili tavanicu koja je nepokretna ili pokretna, vrata, prozore i prolaze koji su u potpunosti zatvoreni stalno ili povremeno ili prostor kod koga se manje od polovine površine spoljnih zidova tog prostora sastoji od otvora u koje se ne računaju otvori za prozore i vrata.

Član 15

Javni prostor je prostor namijenjen zajedničkom boravku ljudi, a obuhvata zatvoreni prostor u kome se:

- 1) obavlja vaspitno-obrazovna djelatnost, zdravstvena djelatnost, proizvodnja, kontrola i promet lijekova i medicinskih sredstava; obezbjeđuje smještaj, boravak i ishrana djece, učenika i studenata; obavlja prijem, smještaj i njega lica u stanju socijalne potrebe i starih lica, održavaju kulturne, zabavne, sportske i druge manifestacije, priredbe i takmičenja, sjednice i drugi organizovani skupovi; i
- 2) obavlja trgovinska djelatnost i proizvodnja, skladištenje i promet hrane.

Javnim prostorom, u smislu stava 1 ovog člana, smatraju se i:

- 1) sredstva javnog prevoza u vazdušnom, drumskom i željezničkom saobraćaju i pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi; aerodromske zgrade i zatvorene čekaonice u željezničkom i drumskom saobraćaju, kao i sredstva autotaksi i službenog prevoza;
- 2) igraonice za djecu;
- 3) ugostiteljski objekti u kojima se pružaju usluge smještaja, pripremanja i usluživanja hrane;
- 4) objekti za priređivanje igara na sreću;
- 5) ustanove za smještaj lica na izdržavanju krivičnih sankcija; i
- 6) holovi, liftovi i drugi zajednički djelovi stambenih zgrada; kabine žičara i javni toaleti.

Javni prostor, u smislu ovog zakona, je i otvoreni ograđeni dvorišni prostor vaspitno-obrazovnih i zdravstvenih ustanova i otvoreni ograđeni prostor na kome se vrše javna snimanja i emitovanja programa bilo koje vrste i održavaju kulturne i zabavne priredbe.

Član 16

U javnom, odnosno radnom prostoru dozvoljeno je pušenje samo u prostoriji koju vlasnik, odnosno korisnik odredi isključivo za pušenje i na kojoj istakne oznaku da je u toj prostoriji pušenje dozvoljeno.

U javnom prostoru iz člana 15 stav 2 tačka 3 ovog zakona dozvoljeno je pušenje u sobama i apartmanima za smještaj gostiju, koje poslodavac odredi i istakne oznaku da je u tim sobama i apartmanima pušenje dozvoljeno.

Prostorija iz stava 1 ovog člana ne može se označiti u radnom prostoru u kome obavljaju poslove državni organi, organi državne uprave, lokalne samouprave i druga pravna lica koja vrše javna ovlašćenja; prostor u kome se obavlja zdravstvena zaštita; vaspitno-obrazovna djelatnost; socijalna zaštita; kulturna djelatnost; sport i rekreacija; proizvodnja i promet lijekova; trgovinska djelatnost; proizvodnja, promet i skladištenje hrane; snimanje i javno emitovanje programa, kao i prostor gdje se održavaju sastanci i javni skupovi.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, zdravstvena ustanova u kojoj su smještene

mentalno oboljela lica i ustanova za smještaj starih lica mogu odrediti prostoriju za pušenje.

Član 17

Prostorija iz člana 16 stav 1 ovog zakona mora biti opremljena uređajima za ventilaciju, pepeljarama i propisanim protivpožarnim uređajima.

Prostorija iz stava 1 ovog člana mora biti izolovana na način da nije moguć protok duvanskog dima u ostali dio prostora, površina prostorije ne smije biti manja od 10 m², niti zauzimati više od 20% javnog, odnosno radnog prostora i ne smije biti namijenjena za prolaz u druge prostore.

U prostoriji koju poslodavac označi kao prostoriju u kojoj je pušenje dozvoljeno ne mogu se vršiti poslovi iz djelatnosti poslodavca, niti konzumirati hrana.

Odredbe ovog člana ne odnose se na prostoriju za pušenje iz člana 16 stav 4 ovog zakona.

Član 18

U javnom i radnom prostoru u kojem je zabranjeno pušenje u skladu sa ovim zakonom, vlasnici, odnosno korisnici prostora moraju na vidnom mjestu istaći oznake o zabrani pušenja.

Član 19

Kontrolu zabrane pušenja u javnom i radnom prostoru propisanu ovim zakonom, kao i preduzimanje mjera i aktivnosti za uređenje prostora iz čl. 16 i 17 ovog zakona vrši lice koje rukovodi radom, odnosno obavljanjem djelatnosti.

Lice iz stava 1 ovog člana može pisano da zaduži jedno ili više zaposlenih lica da kontrolišu zabranu pušenja tokom čitavog procesa rada.

Zaposleni koji se ne pridržava zabrane pušenja, u skladu sa ovim zakonom, čini povredu radne discipline i protiv njega lice iz stava 1 ovog člana dužno je da pokrene postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti, u skladu sa zakonom i ugovorom o radu.

Član 20

Ustanove koje obavljaju vaspitno-obrazovnu djelatnost dužne su da, po odgovarajućem programu edukacije, upoznaju djecu i mlade o štetnosti upotrebe duvanskih proizvoda za zdravlje.

Sportske organizacije su dužne da, u okviru svojih aktivnosti, upoznaju lica koja se bave sportom o štetnosti upotrebe duvanskih proizvoda.

Aktivnosti iz st. 1 i 2 sprovode odgovarajuće zdravstveno-vaspitne edukacije, u saradnji sa zdravstvenim ustanovama koje vrše promovisanje zdravih stilova života, u skladu sa zakonom.

Program edukacije iz stava 1 ovog člana utvrđuje ministarstvo nadležno za poslove prosvjete, u saradnji sa Ministarstvom.

II. SASTOJCI I EMISIJA DUVANSKIH PROIZVODA

Član 21

Duvaski proizvodi koji se proizvode i stavljaju u promet mogu da sadrže štetne sastojke čijim se sagorijevanjem u duvanskom dimu, odnosno u procesu upotrebe bezdimnih duvanskih proizvoda emituju (oslobađaju) materije ili supstance, čija vrsta i maksimalno dozvoljeni nivo emisije su propisani ovim zakonom.

Sastojak duvanskog proizvoda je duvan, aditivi i druga supstanca ili njen sastavni dio, osim lista duvana i drugih prirodnih ili neobrađenih djelova biljke duvana koji se koriste u proizvodnji ili pripremi duvanskog proizvoda i još uvijek su prisutni u gotovom proizvodu, čak i u izmijenjenom obliku, uključujući papir, filter, boju, kapsule, lijepak i druga vezivna sredstva.

Aditiv je sastojak duvanskog proizvoda koji je dodat duvanskom proizvodu, pojedinačnom pakovanju ili bilo kom spoljašnjem pakovanju duvanskog proizvoda.

Član 22

Maksimalno dozvoljeni nivo emisije, odnosno sadržaj štetnih sastojaka, uključujući nulu, mjeren u miligramima po cigareti, je:

- 1) 10 mg katrana (suvi, bezvodni, beznikotinski kondenzat dima);
- 2) 1 mg nikotina (nikotinski alkaloidi); i
- 3) 10 mg ugljen monoksida.

Član 23

Na svakom pakovanju duvanskog proizvoda mora da bude istaknut podatak o tome koliko se miligrama katrana, nikotina i ugljen monoksida emituje njegovom upotrebom.

Podaci iz stava 1 ovog člana moraju biti utisnuti:

- 1) na crnogorskom jeziku;
- 2) boldovanim, malim (osim prvog slova), crnim slovima na bijeloj podlozi, pismom Helvetica, veličine slova koja zauzima najveću moguću površinu predviđenu za upozorenja i podatke;
- 3) na bočnoj strani pakovanja i pokrivati najmanje 10% strane na kojoj su utisnuti;
- 4) na dijelu pakovanja koji nije namijenjen za otvaranje ili odbacivanje prilikom pakovanja;
- 5) tako da ih nije moguće odstraniti ili uništiti, niti sakriti potamnivanjem ili pokrivanjem drugim natpisima ili simbolima; i
- 6) i uokvireni linijom crne boje, čija širina ne može biti manja od 3 mm, niti veća od 4 mm, s tim da se ne smije pokriti tekstualni ili vizuelni dio kombinovanog upozorenja, niti smiju biti na kontrolnoj akciznoj markici duvanskog proizvoda koja je nalijepljena na pakovanju.

Član 24

Emisije katrana, nikotina i ugljen monoksida iz cigareta određuju se, na osnovu:

- 1) ISO standarda 4387 za katran;
- 2) ISO standarda 10315 za nikotin; i
- 3) ISO standarda 8454 za ugljenmonoksid.

Tačnost mjerenja za katran, nikotin i ugljenmonoksid određuje se u skladu sa ISO standardom 8243.

Član 25

Provjeru tačnosti mjerenja emisije sastojaka duvanskih proizvoda može da vrši laboratorija koja je akreditovana u skladu sa standardima iz člana 24 stav 1 ovog zakona i koja ima ovlaštenje organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Ovlaštenje laboratoriji iz stava 1 ovog člana izdaje Ministarstvo, na osnovu zahtjeva i dokaza o akreditaciji, u skladu sa standardima iz člana 24 stav 1 ovog zakona.

Ovlaštenje iz stava 2 ovog člana Ministarstvo može da oduzme, ako laboratorija prestane da ispunjava propisane uslove.

Listu ovlašćenih laboratorija iz stava 1 ovog člana Ministarstvo redovno ažurira i objavljuje na svojoj internet stranici.

Ministarstvo odmah, nakon ažuriranja, Evropskoj komisiji dostavlja spisak ovlašćenih laboratorija, kao i kriterijume za davanje ovlašćenja, sa metodama za provjeru tačnosti mjerenja emisije sastojaka duvanskih proizvoda.

Bliže uslove u pogledu prostora, kadra i opreme koje moraju da ispunjavaju laboratorije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 26

Pravna lica koja se bave proizvodnjom, prometom (trgovinom) ili uvozom duvanskih proizvoda ili sa njima povezana lica ne mogu biti vlasnici laboratorije iz člana 25 ovog zakona, niti vršiti direktno ili indirektno upravljanje, odnosno ne mogu imati svoje predstavnike u organima upravljanja ili nadzornim organima.

Proizvođač je pravno lice koje proizvodi ili ima dizajniran ili gotov duvanski proizvod koji stavlja u promet, pod svojim nazivom ili zaštitnim znakom.

Promet je uvoz, izvoz i skladištenje radi prodaje i prodaja, odnosno stavljanje duvanskih proizvoda na tržište – činjenje dostupnim potrošačima, bez obzira na mjesto proizvodnje, besplatno ili uz plaćanje, uključujući i prodaju na daljinu.

Uvoz je nabavka rezanog duvana ili duvanskih proizvoda iz druge države, osim ako se primjenjuje carinski postupak o izuzeću ili oslobađanju od carinskog postupka, koju obavlja uvoznik – pravno lice koje vrši uvoz i ima pravo raspolaganja uvezenim duvanom ili duvanskim proizvodom, u skladu sa zakonom kojim je uređen carinski postupak.

Član 27

Proizvođači, odnosno uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da izvrše provjeru emisije štetnih sastojaka duvanskih proizvoda, najmanje jedanput godišnje i da rezultate mjerenja dostave Ministarstvu do 20. decembra.

Provjera tačnosti mjerenja emisije sastojaka duvanskih proizvoda može da se vrši i po zahtjevu nadležnog inspektora u postupku inspekcijskog nadzora.

Provjeru tačnosti mjerenja iz st. 1 i 2 ovog člana mora da vrši laboratorija koja ispunjava uslove iz čl. 25 i 26 ovog zakona.

Troškove mjerenja iz st. 1 i 2 ovog člana snosi proizvođač, odnosno uvoznik.

Član 28

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da Ministarstvu i Institutu za javno zdravlje (u daljem tekstu; Institut) u elektronskom obliku, prema robnoj vrsti i marki duvanskih proizvoda, dostave:

- 1) popis svih sastojaka i njihovih količina koje su korišćene u proizvodnji, u padajućem redoslijedu prema masi svakog sastojka sadržanog u duvanskim proizvodima;
- 2) vrste i nivo emisije sastojaka iz člana 22 ovog zakona;
- 3) vrstu i emisiju drugih sastojaka, ukoliko postoje;
- 1) podatke o registraciji sastojaka i smjesa duvanskih proizvoda i njihovoj klasifikaciji za stavljanje u promet, u skladu sa zakonom kojim se uređuju opasne materije;
- 2) podatke o toksikološkim sastojcima iz tačke 1 ovog stava, u zapaljenom ili nezapaljenom obliku, u zavisnosti od načina upotrebe duvanskog proizvoda, i njihovom uticaju na zdravlje potrošača, uključujući i stvaranje zavisnosti;
- 3) tehnički dokument koji sadrži opšti opis korišćenih aditiva i njihove osobine, za cigarete i rezani duvan, kao i metode mjerenja njihove emisije; i
- 4) spisak podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu.

Ako nastupi izmjena podataka iz stava 1 ovog člana, proizvođači i uvoznici dužni su da o tome obavijeste Ministarstvo i Institut, 60 dana prije stavljanja duvanskih proizvoda u promet, i da pored podataka iz stava 1 ovog člana, dostave:

- 1) podatke o izmijenjenim sastojcima i načinu njihovog uticaja na podatke iz stava 1 ovog člana;
- 2) izjavu o razlozima izmjene sastojaka duvanskog proizvoda, sa podacima o njihovom uticaju na zdravlje potrošača, uključujući i stvaranje zavisnosti.

Ministarstvo, odnosno Institut, u skladu sa procjenom štetnosti sastojaka i emisije materija iz duvanskih proizvoda, pored podataka iz st. 1 i 2 ovog člana od proizvođača i uvoznika duvanskih proizvoda mogu da zatraže sprovođenje studije, radi procjene uticaja izmijenjenih sastojaka cigareta na zdravlje ljudi, uzimajući u obzir toksičnost, odnosno stepen do koga supstanca može da pruzrokuje štetna dejstva u ljudskom organizmu, uključujući dejstva koja nastupaju protekom vremena, usled višekratne ili kontinuirane upotrebe duvanskog proizvoda ili izloženosti duvanskom dimu i stvaranje zavisnosti.

Stvaranje zavisnosti je farmakološka sposobnost supstance da izazove zavisnost, stanje koje utiče na sposobnost pojedinca da kontroliše svoje ponašanje, davanjem osjećaja nagrade i/ili olakšanja od apstinencijalnih simptoma.

Podatke iz st. 1 i 2 ovog člana, osim podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu, Ministarstvo i Institut objavljuju na svojoj internet stranici.

Član 29

Proizvođači, uvoznici i trgovci duvanskih proizvoda dužni su da do 20. decembra obavijeste Ministarstvo, u elektronskom obliku, o svim mjernim metodama koje koriste za mjerenje emisije štetnih sastojaka cigareta i drugih duvanskih proizvoda, osim emisije iz člana 22 ovog zakona.

O metodama iz stava 1 ovog člana Ministarstvo do 31. decembra obavještava Evropsku komisiju.

Član 30

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda, u elektronskom obliku dužni su da, do 15. januara Ministarstvu dostave:

- 1) sve studije o istraživanju domaćeg i međunarodnog tržišta, sklonostima različitih grupa potrošača, uključujući mlade i pušače, u vezi sastojaka i emisija duvanskih proizvoda, kao i radne sažetake svakog istraživanja tržišta sprovedeno prije stavljanja novog proizvoda na tržište;
- 2) izvještaje o količini prodatih duvanskih proizvoda, za prethodnu godinu, po robnoj marki i vrsti, izražene po komadu cigarete ili kilogramu; i
- 3) druge dostupne podatke od značaja za promet duvanskih proizvoda.

Podatke iz stava 1 ovog člana Ministarstvo čuva na bezbjednom mjestu i na način kojim se onemogućava neovlašćeni pristup ili izmjena tih podataka, kao i pristup podacima koji predstavljaju poslovnu tajnu.

Troškovi dostavljanja, čuvanja, analize i objave podataka iz stava 1 ovog člana padaju na teret proizvođača i uvoznika duvanskih proizvoda.

Podatke iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo dostavlja Evropskoj komisiji, na njen zahtjev.

Bliži način dostavljanja, čuvanja, analiza i objave podataka iz stava 1 ovog člana, kao i visinu troškova iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 31

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da do 20. maja Ministarstvu dostave prioritetni popis aditiva koje sadrže cigarete i rezani duvan za koje postoje sumnje, istraživanje ili propisi u drugim državama, na osnovu kojih se može zaključiti da:

- 1) doprinose stvaranju ili povećanju toksičnosti ili stvaranju zavisnosti u znatnoj ili mjerljivoj količini;
- 2) posjeduju karakterističnu aromu;
- 3) olakšavaju udisanje ili unos nikotina;
- 4) utiču na stvaranje materija sa CMR svojstvima (količine i dejstvo koje povećava CMR svojstva u bilo kojem drugom proizvodu u znatnoj ili mjerljivoj količini);
- 5) pripadaju najčešće korišćenim aditivima prema masi ili broju, u skladu sa izvještajima o sastojcima iz čl. 28 i 30 ovog zakona; i
- 6) spisak podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu.

Karakteristična aroma duvanskog proizvoda je aroma, odnosno miris ili ukus, osim duvanskog, koji proizilazi iz dodatka jednog ili kombinacije više aditiva, uključujući, aromu voća, začina, bilja, alkohola, slatkiša, mentola ili vanile, kao i drugih ukusa i mirisa prisutnih prije ili tokom upotrebe duvanskog proizvoda.

Član 32

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda i rezanog duvana koji sadrže aditiv iz člana 31 ovog zakona dužni su da jednom godišnje urade studiju o ispitivanju svakog aditiva i da je dostave Ministarstvu do 20. maja.

Studije iz stava 1 ovog člana, može da sprovodi proizvođač ili uvoznik duvanskih proizvoda, samostalno ili zajedno sa drugim proizvođačima, odnosno uvoznicima.

Studije iz stava 1 ovog člana moraju da sadrže ispitivanje emisija koje nastaju u postupku sagorijevanja ispitivanog aditiva, kao i njegovo dejstvo sa drugim sastojcima duvanskog proizvoda.

O sprovedenim studijama iz stava 1 ovog člana sačinjavaju se izvještaji koji sadrže radni sažetak, detaljan pregled dostupne naučne literature o ispitivanom aditivu, kao i podatke o njegovom uticaju na zdravlje potrošača, uključujući i stvaranje zavisnosti.

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda izvještaj iz stava 2 ovog člana dužni su da dostave Eropskoj komisiji, Ministarstvu i nadležnim tijelima država članica Evropske unije u kojima je duvanski proizvod koji sadrži taj aditiv stavljen u promet, u roku od 18 mjeseci od dana stavljanja na prioritetni popis aditiva, u skladu sa članom 31 ovog zakona.

Na zahtjev Evropske komisije i nadležnih tijela država članica Evropske unije u kojima je duvanski proizvod koji sadrži aditiv stavljen u promet, proizvođači i uvoznici su dužni da dostave i dodatne informacije.

U slučaju iz stava 4 ovog člana dodatne informacije čine sastavni dio izvještaja iz stava 2 ovog člana.

Mala i srednja preduzeća osnovana u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva nemaju obavezu sprovođenja studija i sačinjavanja izvještaja, u skladu sa ovim članom, ako je studiju sproveo i izvještaj sačinio drugi proizvođač ili uvoznik.

Član 33

Zabranjena je proizvodnja i promet duvanskih proizvoda kojima su dodati aditivi sa karakterističnom aromom i aromatične materije koje daju miris i/ili ukus.

Zabrana iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na upotrebu aditiva koji se koriste za proizvodnju duvanskih proizvoda (šećera radi nadoknade šećera koji se gubi tokom postupka sušenja, pod uslovom da ti aditivi ne utiču na stvaranje karakteristične arome i ne povećavaju na znatan ili mjerljiv način stvaranje zavisnosti, toksičnost ili kancerogena, mutagena ili reproduktivno-toksična svojstva duvanskog proizvoda).

Član 34

Zabranjena je proizvodnja i promet duvanskih proizvoda kojima su, ili bilo kom sastavnom djelu (filteri, papiri, pakovanja, kapsule), dodate arome ili neka tehnička svojstva koja omogućavaju izmjenu mirisa ili ukusa duvanskog proizvoda ili jačine duvanskog dima.

Filteri, papiri i kapsule ne smiju da sadrže duvan i nikotin.

Član 35

Zabranjena je proizvodnja i promet duvanskih proizvoda kojima su dodati aditivi:

- 1) koji stvaraju privid da duvanski proizvod koristi zdravlju ili je manje štetan za zdravlje;
- 2) i stimulansi povezani sa energijom i vitalnošću;

- 3) kod kojih se emituju/otpuštaju obojene supstance prilikom pušenja;
- 4) koji pri pušenju olakšavaju udisanje ili unos nikotina;
- 5) vitamini;
- 6) kofein i taurin; i
- 7) koji imaju CMR svojstva u nezapaljenom obliku.

Član 36

Zabranjena je proizvodnja i promet duvanskih proizvoda kojima su dodati aditivi u količinama koje, u skladu sa naučnim saznanjima, sagorijevanjem povećavaju toksično dejstvo, stvaranje zavisnosti ili CMR svojstva duvanskog proizvoda u znatnoj ili mjerljivoj količini.

Član 37

Ispitivanje aditiva u duvanskim proizvodima, osim duvana za oralnu upotrebu, vrši Institut jednom godišnje.

O rezultatima ispitivanja aditiva u duvanskim proizvodima i preduzetim mjerama, Institut dostavlja godišnji izvještaj Ministarstvu i Evropskoj komisiji, do 31. marta tekuće godine, za prethodnu godinu.

Troškove ispitivanja aditiva u duvanskim proizvodima snosi proizvođač, odnosno uvoznik duvanskih proizvoda.

III. OBILJEŽAVANJE PAKOVANJA DUVANSKIH PROIZVODA

Član 38

Zabranjen je promet duvanskih proizvoda čije svako pojedinačno i spoljašnje pakovanje nije obilježeno zdravstvenim upozorenjem koje se odnosi na štetna dejstva po zdravlje ljudi ili druge štetne posljedice njegove upotrebe, uključujući tekstualna upozorenja, kombinovana zdravstvena upozorenja, opšta upozorenja i informativne poruke (u daljem tekstu: zdravstveno upozorenje), u skladu sa ovim zakonom.

Pakovanje duvanskog proizvoda je kutija ili omot u kome se vri prodaja duvanskog proizvoda, ne računajući providni omot.

Pojedinačno pakovanje duvanskog proizvoda je najmanje pakovanje duvanskog proizvoda koje se samostalno stavlja u promet, a spoljašnje pakovanje duvanskog proizvoda je pakovanje u kome se duvanski proizvod stavlja u promet i koje sadrži jednu ili više upakovanih komada pojedinačnih pakovanja.

Član 39

Zdravstveno upozorenje na pakovanju duvanskog proizvoda mora biti utisnuto:

- 1) na crnogorskom jeziku;
- 2) na cijeloj površini dijela pakovanja određenog za zdravstvena upozorenja;
- 3) bez posebnih komentara i pojašnjenja; i
- 4) tako da:
  - ih nije moguće ukloniti,

- su neizbrisiva,
- u cijelosti vidljiva,
- nijesu djelimično ili u cijelosti skrivena ili prekinuta kontrolnom akciznom markicom, oznakom cijene, sigurnosnim obilježjima, omotima, košuljicama, kutijama ili drugim natpisima i simbolima, i
- ne zaklanjaju i ne prekidaju kontrolnu akciznu markicu, oznaku cijene, oznake za praćenje ili sigurnosna obilježja na pojedinačnim pakovanjima.

Zdravstveno upozorenje na pakovanju duvanskog proizvoda, osim cigareta i rezanog duvana koji se stavlja u promet u vrećicama, može biti utisnuto i na naljepnici, pod uslovom da se naljepnica ne može odstraniti.

Zdravstveno upozorenje mora ostati nepromijenjeno prilikom otvaranja pakovanja duvanskog proizvoda, osim pakovanja sa preklopnim poklopcem, kod koga se zdravstveno upozorenje može rascijepiti otvaranjem, na način koji obezbjeđuje grafičku cjelovitost i vidljivost teksta, fotografija i podataka o prestanku pušenja.

Zdravstveno upozorenje na pakovanju cigareta i rezanog duvana u vrećicama mora biti uokvireno linijom crne boje, širine 1 mm, unutar površine određene za zdravstveno upozorenje.

Član 40

Svako pojedinačno i spoljašnje pakovanje duvanskog proizvoda koji se upotrebljava za pušenje mora sadržati jedno od sljedećih opštih upozorenja: „Pušenje ubija – odmah prestanite” ili „Pušenje ubija” i sljedeću informativnu poruku: „Duvanski dim sadrži više od 70 supstanci koje uzrokuju rak”.

Na svakom pakovanju cigareta i rezanog duvana koje je u obliku kvadrata, opšte upozorenje nalazi se na donjem dijelu jedne od bočnih površina pakovanja, a informativna poruka na donjem dijelu druge bočne površine.

Širina opšteg upozorenja i informativne poruke na pakovanju iz stava 2 ovog člana ne smije biti manja od 20 mm.

Opšte upozorenje i informativna poruka moraju biti utisnuti:

- 1) na crnogorskom jeziku;
- 2) crnim, boldovanim slovima fonta Helvetica na bijeloj podlozi; i
- 3) na sredini propisane površine, koje su na pojedinačnom pakovanju u obliku kvadrata i svim spoljašnjim pakovanjima paralelne sa bočnom ivicom pojedinačnog, odnosno spoljašnjeg pakovanja.

Član 41

Na pakovanju cigareta i rezanog duvana koje je u obliku kutije sa zglobnim poklopcem koji se otvara trganjem bočnih površina i razdvajanjem na dva dijela, opšte upozorenje i informativna poruka u cijelosti se nalaze na većim djelovima razdijeljenih površina, a opšte upozorenje mora biti utisnuto i na unutrašnjoj strani gornje površine koja ostaje vidljiva i nakon otvaranja pakovanja.

Visina bočnih površina pakovanja duvanskih proizvoda iz stava 1 ovog člana ne smije biti manja od 16 mm.

Na pakovanju rezanog duvana koji se stavlja u promet u vrećicama, oblika pravougaonog džepa sa preklopom koji pokriva otvor ili je u obliku samostojeće vrećice, opšte upozorenje i informativna poruka nalaze se na površinama koje obezbjeđuju njihovu potpunu vidljivost.

Na pakovanju rezanog duvana koji se nalazi u pometu u pakovanju cilindričnog oblika, opšte upozorenje nalazi se na spoljašnjoj, a informativna poruka na unutrašnjoj površini poklopca i moraju zauzimati 50% površina na kojima su utisnuti.

Član 42

Svako pojedinačno i spoljašnje pakovanje duvanskog proizvoda za pušenje mora sadržati kombinovano zdravstveno upozorenje koje se sastoji od fotografije ili ilustracije u boji i jednog od sljedećih tekstualnih upozorenja:

- 1) "Pušenje prouzrokuje devet od deset slučajeva raka pluća";
- 2) "Pušenje prouzrokuje rak usne duplje i grla";
- 3) "Pušenje šteti plućima";
- 4) "Pušenje prouzrokuje infarkt";
- 5) "Pušenje prouzrokuje moždani udar i invalidnost";
- 6) "Pušenje prouzrokuje zakrećenje arterija";
- 7) "Pušenje povećava rizik za nastanak sljepila";
- 8) "Pušenje šteti zubima i desnim";
- 9) "Pušenje može ubiti vaše nerođeno dijete";
- 10) "Vaš dim štetan je za vašu djecu, porodicu i prijatelje";
- 11) "Djeca pušača imaju veće izgleda da počnu da puše";
- 12) "Prestanite da pušite - ostanite živi za svoje najbliže";
- 13) "Pušenje smanjuje plodnost";
- 14) "Pušenje povećava rizik za nastanak impotencije".

Pored zdravstvenih upozorenja iz stava 1 ovog člana, pojedinačno i spoljašnje pakovanje duvanskih proizvoda koji se upotrebljavaju za pušenje moraju da sadrže i podatke o prestanku pušenja (broj telefona, mejl i/ili internet adresa za informisanje potrošača o dostupnim programima pomoći licima koja žele da prestanu da puše).

Upozorenja iz stava 1 ovog člana, moraju se redom mijenjati, i to tako da se svako upozorenje pojavi na jednakoj količini proizvedenih, odnosno prodatih duvanskih proizvoda na svakoj robnoj marki u toku godine.

Slikovni prikaz upozorenja i druga pitanja od značaja za isticanje kombinovanih zdravstvenih upozorenja propisuje Ministarstvo.

Član 43

Kombinovana zdravstvena upozorenja moraju da:

- 1) pokrivaju po 65% prednje i zadnje spoljašnje površine pojedinačnog pakovanja i svih spoljašnjih pakovanja, a cilindrična pakovanja moraju da sadrže i kombinovana zdravstvena upozorenja, međusobno jednako udaljena, i svako mora pokrivati 65 % svoje polovine zakrivljene površine;
- 2) prikažu isto tekstualno upozorenje i fotografiju u boji na obje strane pojedinačnog pakovanja i svih spoljašnjih pakovanja;
- 3) se nalaze na gornjem rubu pojedinačnog i spoljašnjih pakovanja i da budu okrenuta u istom smjeru kao i svi drugi podaci koji se nalaze na toj površini pakovanja, neposredno ispod kontrolne akcizne markice;

Kombinovana zdravstvena upozorenja na pojedinačnom pakovanju cigareta moraju imati najmanje 44 mm visine i 52 mm širine.

Dimenzije zdravstvenih upozorenja određuju se u odnosu na površinu zatvorenog pakovanja duvanskog proizvoda.

Član 44

Izuzetno, dozvoljeno je stavljanje u promet duvanskih proizvoda koji se upotrebljavaju za pušenje, osim cigareta, rezanog duvana i duvana za vodenu lulu bez informativne poruke iz člana 42 ovog zakona i kombinovanog upozorenja iz člana 43 ovog zakona.

U slučaju iz stava 1 ovog člana na pojedinačnom i spoljašnjem pakovanju duvanskog proizvoda za pušenje mora biti utisnuto opšte upozorenje iz člana 26 ovog zakona i jedno od tekstualnih upozorenja i informacije iz člana 28 ovog zakona (podaci mjel adresa i telefon).

Zdravstvena upozorenja iz stava 2 ovog člana se nalaze na najvidljivijoj površini, a tekstualna na drugoj najvidljivijoj površini pojedinačnog i spoljašnjeg pakovanja duvanskog proizvoda i moraju se redom mijenjati, tako da se svako tekstualno upozorenje pojavi na jednakoj količini proizvedenih, odnosno prodatih duvanskih proizvoda, na svakoj robnoj marki u toku godine.

Druga najvidljivija površina pojedinačnog pakovanja duvanskog proizvoda sa zglobnim poklopcem, je ona koja postaje vidljiva kada se pakovanje otvori.

Zdravstvena upozorenja iz stava 2 ovog člana moraju biti:

- 1) utisnuta u skladu sa članom 40 stav 4 ovog zakona;
- 2) zauzimati paralelan položaj; i
- 3) okružena linijom crne boje širine najmanje 3 mm, a najviše 4 mm, koja se nalazi van površine određene za zdravstvena upozorenja.

Član 45

Pojedinačno i spoljašnje pakovanje bezdimnih duvanskih proizvoda mora imati sljedeće zdravstveno upozorenje: „Ovaj duvanski proizvod šteti Vašem zdravlju i stvara zavisnost” i mora, da:

- 1) bude utisnuto na obje veće strane;
- 2) pokriva 30% površine na kojoj je utisnuto;
- 3) bude utisnuto u skladu sa članom 40 stav 4 ovog zakona; i
- 4) zauzima paralelan položaj sa glavnim tekstom na površini za upozorenja.

Član 46

Zabranjeno je na pakovanju pojedinačnih i spoljašnjih pakovanja duvanskih proizvoda utisnuti oznake ili karakteristike duvanskog proizvoda (tekst, simbol, naziv, zaštitni znak, figurativne i druge oznake), koje:

- 1) promovišu duvanski proizvod ili podstiču njegovu upotrebu stvaranjem pogrešne slike o njegovim svojstvima, uticaju na zdravlje, opasnostima ili emisijama i podacima o sadržaju nikotina, katrana i ugljen monoksida;
- 2) sugerišu da je određeni duvanski proizvod manje štetan od drugih ili da nastoji da smanji uticaj nekih štetnih sastojaka dima ili da djeluje vitalizirajuće, energetski, ljekovito, utiče na podmlađivanje ili ima prirodna ili organska svojstva ili druge zdravstvene ili životne koristi;
- 3) upućuju na ukus, miris, arome ili druge aditive, odnosno na njihovo odsustvo;
- 4) upućuju na sličnost sa hranom ili kozmetičkim proizvodima;
- 5) upućuju da određeni duvanski proizvod ima poboljšanu biorazgradljivost ili druge prednosti za životnu sredinu;

- 6) upućuju da je pušenje te vrste ili klase duvanskog proizvoda manje štetno od bilo koje druge, da filteri ili drugi sastojci duvanskog proizvoda čine manje štetnim taj proizvod od drugih koji nemaju te sastojke i druge oznake slične sadržine; i
- 7) podstiče ekonomske pogodnosti potrošača (štampani kuponi, ponuda za popuste, upućivanje na besplatnu distribuciju, ponuda dva za jedan i sl).

Član 47

Pojedinačno pakovanje cigareta mora biti u obliku kvadrata, a pojedinačno pakovanje rezanog duvana može da bude u obliku kvadrata, cilindra ili vrećica.

Pojedinačno pakovanje cigareta koje se stavlja u promet mora da sadrži najmanje 20 cigareta, a pojedinačno pakovanje rezanog duvana najmanje 30 grama duvana.

Pojedinačno pakovanje cigareta može biti urađeno od kartona ili mekog materijala i ne smije imati otvor koji se može ponovo zatvoriti ili zapečatiti nakon otvaranja, osim preklopnog poklopca i kutije sa zglobnim poklopcem, koji može da bude pričvršćen samo za zadnju stranu pojedinačnog pakovanja.

IV. JEDINSTVENA IDENTIFIKACIJA DUVANSKIH PROIZVODA

Član 48

Radi praćenja svakog duvanskog proizvoda od proizvođača do maloprodajnog objekta (sljedljivost), svako pojedinačno pakovanje mora da sadrži jedinstvenu identifikacionu oznaku (u daljem tekstu: jedinstvena identifikacija).

Jedinstvena identifikacija mora da bude utisnuta ili pričvršćena tako da je nije moguće ukloniti, da je neizbrisiva, neskrivena i neprekinuta kontrolnom akciznom markicom, oznakama cijene otvaranjem pakovanja ili na drugi način.

Na osnovu jedinstvene identifikacije, za svaki duvanski proizvod može da se utvrdi:

- 1) datum i mjesto proizvodnje;
- 2) naziv proizvođača;
- 3) vrsta mašine koja je korišćena za proizvodnju;
- 4) smjena u kojoj je proizveden i vrijeme proizvodnje;
- 5) opis proizvoda;
- 6) planirano tržište za maloprodaju;
- 7) planirane transportne rute;
- 8) naziv uvoznika, ako je moguće;
- 9) stvarna transportna ruta od proizvodnje do prvog mjesta gdje se stavlja u promet, uključujući i mjesto gdje ga na tržište stavlja preduzetnik - maloprodajno mjesto, uključujući sva korišćena skladišta, kao i datume transporta, odredišta, mjesta polaska i odredište - primaoca;
- 10) naziv svih kupaca od proizvodnje do prvog maloprodajnog mjesta, ako ih ima;
- 11) račun, broj narudžbenice i potvrde o plaćanju svih kupaca od proizvodnje do prvog maloprodajnog objekta.

Podaci iz stava 2 tač 1 do 7 čine obavezni dio jedinstvene identifikacije, a tačka 11, ukoliko je taj podatak poznat u momentu proizvodnje, dok podaci iz stava 2 tač. 8, 9 i 10 moraju da budu elektronski povezani sa jedinstvenom identifikacijom.

Bliži način uspostavljanja i praćenja duvanskih proizvoda, sadržinu jedinstvene identifikacije i druga pitanja od značaja za obezbjeđivanje sljedljivosti duvanskih proizvoda propisuje Ministarstvo.

Član 49

Pravna lica uključena u promet duvanskih proizvoda, od proizvođača do posljednjeg pravnog lica koje se bavi prometom duvanskih proizvoda na veliko, od koga maloprodajni objekat kupuje duvanski proizvod, evidentiraju unos svih pojedinačnih pakovanja, kao i sva kretanja od proizvođača do prodaje krajnjem potrošaču.

Evidentiranje iz stava 1 ovog člana vrši se označivanjem i obilježavanjem ukupnih pakovanja, uz mogućnost praćenja i pronalaženja svakog pojedinog pakovanja duvanskog proizvoda (šteke, kutije, palete i sl) u svakom trenutku.

Proizvođači i uvoznici dužni su da vode evidenciju prometa duvanskih proizvoda, u skladu sa zakonom.

Proizvođači duvanskih proizvoda pravnim licima uključenim u promet duvanskih proizvoda, od proizvođača do pravnog lica koje vrši promet duvanih proizvoda na malo, uključujući i pravna lica koja obavljaju uvoz, skladištenje i transport, dužni su da obezbijede opremu za elektronsko evidentiranje duvanskih proizvoda u svim fazama rukovanja od proizvodnje do krajnjeg potrošača (kupljenih, prodatih, skladištenih i transportovanih).

Oprema iz stava 4 ovog člana mora biti u mogućnosti da očitava i da elektronskim putem prenese podatke za čuvanje drugom pravnom licu, sa kojim zaključuje poseban pisani ugovor.

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda, uz saglasnost Evropske komisije zaključuju ugovore sa drugim pravnim licem za smještaj opreme za čuvanje svih podataka propisanih ovim zakonom.

Aktivnosti pravnog lica iz stava 1 ovog člana kontroliše spoljni revizor kojeg angžuje proizvođač duvanskih proizvoda, uz odobrenje Evropske komisije.

Evropska komisija ima pravo pristupa objektima za čuvanje podataka.

Spoljni revizor predaje godišnje izvještaje Ministarstvu i Evropskoj Komisiji, radi ocjene pravilnosti pristupa podacima.

Podatke iz člana 48 ovog zakona, pravna lica uključena u promet duvanskih proizvoda ne smiju mijenjati ili brisati, a lični podaci do kojih se dođe u obavljanju ovih poslova čuvaju se u skladu sa zakonom kojim je uređena zaštita ličnih podataka.

Član 50

Svako pojedinačno pakovanje duvanskog proizvoda koji se stavlja u promet mora imati sigurnosni znak zaštićen od neovlašćenog rukovanja, koji je sastavljen od vidljivih i nevidljivih elemenata.

Sigurnosni znak mora biti utisnut ili pričvršćen na pakovanju duvanskog proizvoda, tako da ga nije moguće ukloniti, mora biti neizbrisiv i ne smije biti djelimično ili u cjelosti skriven ili prekinut kontrolnom akciznom markicom, oznakom

cijene, omotima, košuljicama, kutijama ili drugim natpisima i simbolima, propisanim zakonom.

Tehničke standarde za sigurnosni znak i njihovu rotaciju propisuje Ministarstvo

Član 51

Zabranjen je promet duvana za oralnu upotrebu.

Duvan za oralnu upotrebu je svaki duvanski proizvod za oralnu upotrebu, osim onog koji je namijenjen za šmrkanje ili žvakanje i koji je izrađen u cijelosti ili djelimično od duvana, u obliku praha ili čestica ili u bilo kakvoj kombinaciji tih oblika, posebno onih u vrećicama ili poroznim vrećicama.

Duvan za žvakanje je duvanski proizvod koji je posebno namijenjen za žvakanje, a duvan za šmrkanje je duhanski proizvod koji se može upotrebljavati putem nosa.

Duvanski proizvodi iz st. 1 i 2 ovog člana su bezdimni duvanski proizvodi čija upotreba ne uključuje postupak sagorijevanja.

Član 52

Zabranjena je prekogranična prodaja na daljinu duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje.

Prekogranična prodaja na daljinu je prodaja kod koje se potrošač, u trenutku naručivanja duvanskog proizvoda, nalazi u Crnoj Gori, a sjedište maloprodajnog objekta je u drugoj državi.

V. PROMET NOVIH DUVANSKIH PROIZVODA I ELEKTRONSKIH CIGARETA

Član 53

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda koji planiraju da stave u promet nove duvanske proizvode, dužni su da o tome obavijeste Ministarstvo, šest mjeseci prije stavljanja u promet.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana podnosi se elektronskim putem i sadrži detaljan opis novog duvanskog proizvoda, uputstva za njegovu upotrebu i podatke o sastojcima i emisijama u skladu sa članom 22 ovog zakona.

Prilikom dostavljanja obavještenja iz stava 2 ovog člana, proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dostavljaju, i sve raspoložive :

- 1) naučne studije o toksičnosti, stvaranju zavisnosti i privlačnosti novog duvanskog proizvoda, posebno s obzirom na njegove sastojke i emisije;
- 2) studije, njihove sažetke i istraživanje tržišta o sklonostima različitih potrošačkih grupa, uključujući i mlade, kao i postojeće pušače; i
- 3) relevantne podatke, sa analizama rizika od upotrebe duvanskog proizvoda, očekivanom dejstvu na prestanak, odnosno na započinjanje upotrebe duvanskog proizvoda i procjenu uticaja na svijest potrošača.

Proizvođači i uvoznici novih duvanskih proizvoda dužni su da o svim novim ili izmijenjenim informacijama o studijama, istraživanju i drugim informacijama iz stava 3 tačka 2 ovog člana obavijeste Ministarstvo.

Ministarstvo može od proizvođača i uvoznika novih duvanskih proizvoda da traži da obave dodatna testiranja ili da dostave dodatne podatke u vezi tog duvanskog proizvoda.

U slučaju iz stava 6 ovog člana proizvođači i uvoznici novih duvanskih proizvoda dužni su da sve nove informacije i podatke dostave i Evropskoj komisiji.

Član 54

Na osnovu dostavljenih informacija i podataka iz člana 53 ovog zakona, Ministarstvo daje saglasnost za stavljanje novog duvanskog proizvoda na tržište, ako ispunjava uslove koji su propisani ovim zakonom.

Na ime davanja saglasnosti iz stava 1 ovog člana, proizvođači i uvoznici novih duvanskih proizvoda plaćaju administrativnu taksu, u skladu sa zakonom kojim se uređuju administrativne takse.

Član 55

Novi duvanski proizvodi, u smislu ovog zakona, su duvanski proizvodi koji ne pripadaju kategorij duvanskih proizvoda iz člana 3 ovog zakona i koji su stavljeni u promet poslije stupanja na snagu ovog zakona.

Član 56

Elektronska cigareta je proizvod koji se može koristiti, putem usnika za upotrebu pare koja sadrži nikotin ili bilo koji sastavni dio tog proizvoda, uključujući uložak, punjenje i uređaj bez uložka ili punjenja.

Elektronska cigareta može biti potrošna i ponovo punjiva.

Elektronska cigareta koja je ponovo punjiva puni se putem posude za ponovno punjenje i punjenja ili pomoću uložaka za jednokratnu upotrebu.

Posuda za ponovno punjenje je posuda koja sadrži tečnost sa nikotinom, a koja se može koristiti za ponovno punjenje elektronske cigarete.

Elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje mogu se stavljati u promet samo ako ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom.

Elektronskom cigaretom i posudom za ponovno punjenje, u smislu ovog zakona, ne smatra se elektronska cigareta i posuda za ponovno punjenje koja spada u lijekove i medicinska sredstva, u skladu sa zakonom kojim se uređuju medicinska sredstva.

Član 57

Proizvođači i uvoznici elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje dužni su da obavjeste Ministarstvo o namjeri za njihovo stavljanje u promet, šest mjeseci prije planiranog stavljanja u promet.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana, dostavlja se elektronskim putem i, u zavisnosti od toga da li se stavlja u promet elektronska cigareta ili posuda za ponovno punjenje, sadrži:

- 1) kontakt lica proizvođača, i ako je moguće uvoznika;
- 2) popis svih sastojaka sadržanih u proizvodu i emisiji supstanci i materija koje nastaju upotrebom proizvoda, po robnoj marki i vrsti, uključujući i njihove količine;

- 3) podatke o toksičnosti sastojaka i emisijama tog proizvoda, kad su zagrijani i njihov uticaj na zdravlje potrošača kad se udišu, kao i uticaj stvaranja zavisnosti;
- 4) informacije o dozi i unosu nikotina prilikom upotrebe u uobičajenim ili razumno predvidljivim uslovima;
- 5) opis sastavnih djelova proizvoda (po mogućnosti, mehanizma za otvaranje i punjenje elektronske cigarete ili posude za punjenje);
- 6) opis postupaka proizvodnje (serijska proizvodnja i dr);
- 7) izjavu da postupak proizvodnje ispunjava uslove propisane ovim zakonom;
- 8) izjavu da proizvođač i uvoznik snose punu odgovornost za količinu i bezbjednost proizvoda kod stavljanja u promet i korišćenja u uobičajenim okolnostima ili relativno predvidljivim uslovima; i
- 9) podatke koji predstavljaju poslovnu tajnu.

Ministarstvo može od proizvođača i uvoznika elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje da traži dodatne informacije i podatke.

U slučaju iz stava 6 ovog člana proizvođači i uvoznici elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje dužni su da sve nove informacije i podatke dostave i Evropskoj komisiji.

O svakoj promjeni proizvoda iz stava 1 ovog člana proizvođači i uvoznici dužni su da obavijeste Ministarstvo, u roku od šest mjeseci od dana nastanka promjene.

Član 58

Na osnovu dostavljenih informacija i podataka iz člana 57 ovog zakona, Ministarstvo daje saglasnost za stavljanje elektronske cigarete, odnosno posude za ponovno punjenje u promet.

Na ime davanja saglasnosti iz stava 1 ovog člana, proizvođači i uvoznici elektronske cigarete, odnosno posude za ponovno punjenje plaćaju administrativnu taksu, u skladu sa zakonom kojim se uređuju administrativne takse.

Član 59

Dozvoljeno je stavljanje u promet elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje koje obezbjeđuju, da:

- 1) se tečnost koja sadrži nikotin stavlja u promet samo u odgovarajućim posudama za ponovno punjenje, zapremine do 10 ml, u potrošnim elektronskim cigaretama ili u ulošcima za jednokratnu upotrebu;
- 2) su ulošci ili punjenje zapremine do 2 ml;
- 3) tečnost koja sadrži nikotin ne sadrži više od 20 mg/ml nikotina;
- 4) tečnost koja sadrži nikotin, a ne sadrži aditive iz člana 31 ovog zakona;
- 5) se za proizvodnju tečnosti koja sadrži nikotin koriste samo sastojci visoke čistoće;
- 6) su supstance koje nijesu navedene u članu 22 ovog zakona prisutne u tečnosti koja sadrži nikotin samo u tragovima koje, prilikom proizvodnje, tehnički nije moguće izdvojiti;
- 7) sastojci koji se koriste u tečnosti koja sadrži nikotin ne predstavljaju opasnost za ljudsko zdravlje u zagrijanom ili nezagrijanom obliku, osim samog nikotina;
- 8) elektronske cigarete oslobađaju doze nikotina u ujednačenim nivoima;
- 9) su nepodobni djeci za rukotanje;

- 10) na njima nijesu moguće neovlašćene izmjene;
- 11) su zaštićeni od loma i curenja tečnosti koja sadrži nikotin; i
- 12) da imaju mehanizam koji obezbjeđuje ponovno punjenje bez curenja tečnosti koja sadrži nikotin.

Član 60

Svako pojedinačno pakovanje elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje koje se stavlja u promet, mora da sadrži informaciju, o:

- 1) uputstvima za upotrebu i čuvanje;
- 2) obavještenje da se upotreba ne preporučuje mladim i nepušačima;
- 3) kontraindikacijama;
- 4) upozorenjima za posebno rizične grupe potrošača;
- 5) mogućim štetnim dejstvima;
- 6) toksičnosti i stvaranju zavisnosti; i
- 7) podacima za kontakt proizvođača ili uvoznika.

Svako pojedinično i spoljašnje pakovanje elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje sadrži, i:

- 1) popis sastojaka sadržanih u proizvodu u padajućem redoslijedu, po masi;
- 2) podatke o sadržaju nikotina i emisiji sastojaka prilikom upotrebe po dozi;
- 3) serijski broj i preporuku da se proizvod drži van dohvata djece;
- 4) jedno od zdravstvenih upozorenja: „Ovaj proizvod sadrži nikotin koji izaziva snažnu zavisnost. Ne preporučuje se za upotrebu nepušačima” ili „Ovaj proizvod sadrži nikotin koji izaziva snažnu zavisnost“, utisnuto u skladu sa članom 40 stav 4 tačka 1 i 2 ovog zakona.

Član 61

Proizvođači, uvoznici i trgovci elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje dužni su da dostave Institutu izvještaje do 31. januara tekuće godine za prethodnu godinu, koji sadrže:

- 1) podatke o obimu prodaje, prema robnoj marki i vrsti proizvoda;
- 2) informacije o sklonostima različitih grupa potrošača (mladi, nepušači, postojeći pušči i dr);
- 3) načinu prodaje proizvoda; i
- 4) sažetke svih istraživanja tržišta sprovedenih u vezi sa tač. 1 i 2 ovog stava, na crnogorskom i engleskom jeziku; i
- 5) podatke koji predstavljaju poslovnu tajnu.

Institut prati razvoj tržišta duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje i utcaj njihove upotrebe na mlade i nepušače, kao i na stvaranje zavisnosti.

Član 62

Podatke i informacije iz čl 53 i 57 ovog zakona Ministarstvo/Institut objavljuje na svojoj internet stranici, osim podataka koji se odnose na lične podatke i podataka koji se odnose na poslovnu tajnu, u skladu sa zakonom.

Ministarstvo/institutdužno je da na zahtjev Evropske komisije ili druge države članice Evropske unije dostavi sve podatke i informacije iz stava 1 ovog člana.

Član 63

Proizvođači, uvoznici i distributeri elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje dužni su da uspostave i održavaju sistem za prikupljanje informacija o njihovim štetnim dejstvima i sumnji na štetna dejstva na zdravlje ljudi.

Ako bilo koje pravno lice iz stava 1 ovog člana posumnja ili utvrdi da elektronske cigarete ili posude za ponovno punjenje, koji su u njihovom posjedu i namijenjeni su za stavljanje u promet ili se nalaze u prometu, nijesu bezbjedni ili nijesu dobrog kvaliteta ili na neki drugi način nijesu u skladu sa ovim zakonom, dužan je da odmah preduzme odgovarajuće korektivne mjere kako bi se taj proizvod uskladio sa ovim zakonom, u cilju povlačenja ili uništavanja.

U slučaju iz stava 2 ovog člana pravna lica su dužna da odmah obavijeste organ uprave nadležan za inspekcijske poslove i da dostave podatke o riziku za zdravlje i bezbjednost ljudi i preduzetim korektivnim mjerama i njihovim rezultatima, kao i druge informacije o bezbjednosti, kvalitetu i štetnim uticajima elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje na zdravlje ljudi.

Član 64

Ako Ministarstvo posumnja ili utvrdi da bi određena vrsta elektronske cigarete ili posude za ponovno punjenje koji se nalaze u prometu mogli predstavljati ozbiljnu opasnost za zdravlje ljudi, preduzima odgovarajuće privremene mjere i odmah obavještava Evropsku komisiju i nadležna tijela drugih država članica o preduzetim mjerama i dostavlja im sve raspoložive podatke.

Član 65

Svako pojedinačno i spoljašnje pakovanje biljnih proizvoda za pušenje mora da sadrži sljedeće zdravstveno upozorenje: „Pušenje ovog proizvoda škodi vašem zdravlju”.

Zdravstveno upozorenje iz stava 1 ovog člana mora:

- 1) biti utisnuto na prednjoj i zadnjoj površini pojedinačnog i spoljašnjeg pakovanja;
- 2) biti utisnuto u skladu sa članom 40 stav 4 ovog zakona; i
- 3) pokrivati 30% pripadajuće površine pojedinačnog i spoljašnjeg pakovanja.

Na pojedinačnom i spoljašnjem pakovanju biljnih proizvoda za pušenje ne smiju biti utisnute oznake ili karakteristike iz člana 46 tač. 1, 2 i 4 ovog zakona, niti informacije da proizvod ne sadrži aditive ili arome.

Biljni proizvod za pušenje je proizvod na bazi bilja, trave ili voća koji ne sadrži duvan, a može se upotrebljavati putem postupka izgaranja.

Član 66

Proizvođači i uvoznici biljnih proizvoda za pušenje dužni su da Ministarstvu/Institutu dostave popis svih sastojaka i njihovih količina koji se koriste u njihovoj proizvodnji, po robnoj marki i vrsti,.

U slučaju izmjene sastava biljnih proizvoda za pušenje proizvođači i uvoznici dužni su da Ministarstvu/Institutu dostave obavještenje o tome kako ta izmjena utiče na sastojke iz stava 1 ovog člana.

Podaci iz st. 1 i 2 ovog člana dostavljaju se Ministarstvu/Institutu prije stavljanja u promet novog ili izmijenjenog biljnog proizvoda za pušenje.

Prilikom dostavljanja podataka iz st. 1 i 2 ovog člana, proizvođači i uvoznici biljnih proizvoda za pušenje dužni su da Ministarstvo/institut obavijeste o tome koji podaci predstavljaju poslovnu tajnu.

Podatke i informacije iz st 1 i 2 ovog člana Ministarstvo/institut objavljuje na svojoj internet stranici, osim podataka koji se odnose na lične podatke i podatke koji se odnose na poslovnu tajnu, u skladu sa zakonom.

Član 67

Proizvođači i uvoznici duvanskih i drugih proizvoda dužni su da Evropskoj komisiji i nadležnim tijelima država članica Evropske unije dostave potpune i tačne izvještaje i podatke, u rokovima propisanim ovim zakonom.

Ako proizvođač ima sjedište u Evropskoj uniji, dostavljanje izvještaja i podataka je njegova obaveza, ako ima sjedište van Evropske unije, a uvoznik u Evropskoj uniji, obaveza dostavljanja izvještaja i podataka je obaveza uvoznika, a ako i proizvođač i uvoznik imaju sjedište van Evropske unije, dostavljanje izvještaja i podataka je njihova zajednička obaveza.

IV INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 68

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

Poslove inspekcijskog nadzora vrši organ uprave nadležan za inspekcijske poslove, preko inspektora nadležnih za oblasti na koje se odnose mjere ograničenja i zabrane upotrebe duvanskih proizvoda, u skladu sa zakonom, i to:

1) sanitarni inspektor u odnosu na sadržaj katrana, nikotina i ugljen monoksida, zabranu prodaje proizvoda iz člana 11 ovog zakona, obavezu isticanja oznaka o zabrani pušenja i zabranu pušenja u javnom i radnom prostoru, izuzev u objektima u kojima se obavlja zdravstvena djelatnost, proizvodnja, kontrola i promet lijekova i medicinskih sredstava i javnom prostoru iz člana 15 stav 2 tačka 3 ovog zakona;

2) zdravstveni inspektor u odnosu na zabranu reklamiranja i sponzorstva duvanskih proizvoda, zabranu pušenja duvanskih proizvoda prilikom nastupa u medijima, zabranu objavljivanja u štampi fotografija ili crteža lica koja puše, obavezu isticanja oznaka o zabrani pušenja i zabranu pušenja u objektima u kojima se obavlja zdravstvena djelatnost, odnosno proizvodnja, kontrola i promet lijekova i medicinskih sredstava;

3) tržišni inspektor u odnosu na obavezu isticanja na pakovanju duvanskih proizvoda propisanih kombinovanih upozorenja o štetnosti pušenja, podataka o sadržini katrana, nikotina i ugljen monoksida, kao i u odnosu na zabrane iz čl.8,9 i 10 ovog zakona;

4) turistički inspektor u odnosu na obavezu isticanja oznake o zabrani pušenja i zabranu pušenja u javnom prostoru iz člana 15 stav 2 tačka 3 ovog zakona.

U postupku inspekcijskog nadzora inspektori vrše nadzor u odnosu na označavanje prostorija u kojima je pušenje dozvoljeno.

Organi iz stava 2 ovog člana dužni su da godišnje izvještaje o izvršenim nadzorima i preduzetim mjerama dostavljaju Ministarstvu, do kraja januara za prethodnu godinu, a po potrebi i češće.

V KAZNE NE ODREDBE

Član 69

Napomena: kaznene odredbe će biti pripremljene nakon obrade svih primjedbi, sugestija i mišljenja zainteresovane javnosti.

VI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 70

Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da istaknu i prilagode upozorenja u skladu sa ovim zakonom, u roku od 12 mjeseci od dana donošenja propisa iz člana 42 stav 4 ovog zakona.

Duvanski proizvodi kojima na pakovanju nijesu istaknuta upozorenja u smislu stava 1 ovog člana mogu se stavljati u promet 24 mjeseca od isteka roka iz stava 1 ovog člana.

Član 71

Za duvanske proizvode koji se nalaze u prometu na dan stupanja na snagu ovog zakona, proizvođači, odnosno uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da izvrše provjeru tačnosti mjerenja emisije sastojaka duvanskih proizvoda, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona i da rezultate mjerenja dostave Ministarstvu u roku od 30 dana od dana saznanja rezultata.

Provjeru tačnosti mjerenja iz stava 1 ovog člana mora da vrši laboratorija koja ispunjava uslove iz čl. 25 i 26 ovog zakona.

Član 72

Vlasnik, odnosno korisnik javnog prostora i poslodavac dužni su da u javnom, odnosno radnom prostoru obezbijede i označe prostor za pušače, u skladu sa čl. 16, 17 i 19 ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da istaknu oznake i natpise u skladu sa članom 17 stav 2 i članom 18 ovog zakona, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 73

Vlasnik, odnosno korisnik javnog ili radnog prostora koji odredi prostoriju za pušenje dužan je da je opremi i prilagodi uslovima propisanim članom 17 ovog zakona, u roku od mjesec dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 74

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 75

Odredbe člana 25 stav 5, člana 29 stav 2, člana 30 stav 4, člana 32 st. 4 i 5, člana 37 stav 2, člana 49 stav 6, člana 53 stav 4, člana 57 stav 2, člana 62 i člana 64 i 67 ovog zakona počće da se primjenjuje pristupanjem Crne Gore Evropskoj uniji.

Odredbe čl. 48, 49 i 50 ovog zakona počće da se primjenjuju pet godina od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Član 76

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe Zakona o taksama na upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičnih i akustičnih uređaja u ugostiteljskim objektima („Službeni list CG“, broj 37/17) u odnosu na upotrebu duvanskih proizvoda u ugostiteljskim objektima.

Član 77

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".